

MEMÒRIA FERROCAIB 2021

1. Celebració centenari Manacor-Artà
2. Projecte Graffitti
3. Edició llibre
4. Edició revista
5. Col·laboracions amb l'escola de Son Carrió. Jornada de portes obertes
6. Edició llibre Tramvia de l'Arenal
7. Col·laboració amb la redacció del projecte museològic.
8. Recuperació del material de Son Bonet
9. Gestions per a la consecució del Museu del Ferrocarril

L'any 2021 ha estat, sens dubte, un any prolífic. Després de dos anys d'escassa activitat a causa de la pandèmia, s'han pogut desenvolupar nombroses activitats. Sens dubte l'any ha vingut marcat per la celebració del centenari de la línia Manacor-Artà. Una efemèride que recorda el ferrocarril més proper al Museu. La recuperació de patrimoni també ha estat protagonista enguany a les tasques de la Fundació FERROCAIB. Gràcies a la col·laboració de nombroses institucions s'ha desenvolupat una intensa tasca de restauració. L'edició de llibres a revistes ha tancat un període intens de recerca. Finalment s'ha assolit una fita llargament esperada, la redacció del pla museològic del Museu del Ferrocarril de Mallorca. Anem a analitzar cadascuna de els fites assolides durant l'any 2021.

1. Celebració del centenari de la línia Manacor-Artà

Fa 100 anys que el ferrocarril arribà a Artà. S'allargava l'anomenada línia general fins a aquesta població. Dia 30 de març el tren arribava a Son Servera i dia 16 de juny visitava Artà.

Per a organitzar les celebracions del centenari dia 30 de març de 2021 es signava un acord de col·laboració amb els Ajuntaments de la comarca (Manacor, Sant Llorenç, Son Servera i Artà), Serveis

i el Centre d'Estudis del Transport de Catalunya (CET) per a l'organització de l'esdeveniment. Cada una de les entitats finançadores aportà la quantitat de 2.990 €, és

a dir 14.950 €. FERROCAIB i les entitats esmentades organitzarien una exposició itinerant i l'edició del llibre "El ferrocarril de Llevant. Cent anys del tren Manacor-Artà", l'autor del qual és Joan Carles Salmerón. L'edició del llibre i la preparació de l'exposició fou a càrrec de CET-TERMINUS. Al llarg

de l'any es varen fer presentacions del llibre i de l'exposició als quatre municipis. S'inicià a Artà, dia 16 de juny. El mercat cobert d'Artà fou l'escenari escollit per presentar l'esdeveniment. Hi assistiren les autoritats locals, el Director General de Transports, el Gerent de Serveis Ferroviaris de Mallorca i nombrosos públics. A continuació tocà el torn a Sant Llorenç, coincidint amb les festes del patró. S'inaugurà dia 1 d'agost. A continuació es traslladà a Manacor. Dia 1 de setembre, amb presència del Batle de Manacor i diversos regidors, es presentà al públic manacorí. A cada un dels municipis s'oferiren conferències sobre la història del ferrocarril i visites escolars al museu. Durant tot l'any el ferrocarril i la seva història fou present a tota la comarca gràcies a la Fundació FERROCAIB.

2. Projecte Graffiti

Gràcies al finançament de la Fundació La Caixa, s'ha pogut dur a terme el projecte Graffiti. Un projecte per escometre una primera fase de la restauració del cotxe napolità.

El projecte "Graffiti" ha nascut de la col·laboració de tres entitats que treballen per a la creació del Museu del Ferrocarril (Fundació FERROCAIB, 3Salut Mental-Estel de Llevant, CEIP Sant Miquel

de Son Carrió) amb la col·laboració del Museu d'Història de Manacor.

El Museu del Ferrocarril que permetrà la preservació del patrimoni ferroviari de les Illes Balears, la inserció laboral de persones amb discapacitat i generar un espai educatiu per a la població escolar de les nostres illes, i especialment per als nins i nines de la vila on s'ubica: Son Carrió. Graffiti ha estat una avançada d'aquest ambiciós projecte. Graffiti ha beneficiat a col·lectius diversos: persones amb discapacitat, la població escolar de Son Carrió i a la població general en la mesura que s'ha avançat en la recuperació d'un valuós patrimoni històric.

El projecte Graffiti s'inicià dia 10 de gener de 2022 i es prolongà fins dia 10 de març . LA presentació pública es realitzà dia 26 de gener. Ha estat una amalgama de curiositats infantils, necessitats vitals, patrimoni, art i circumstàncies imprevistes. Vegem-ho:

a) Un acte vandàlic

L'any 2018, algunes persones no identificades accediren al recinte de l'estació de Son Carrió on s'hi guarda la col·lecció del Museu del Ferrocarril formada per 12 vehicles i pintaren un gran graffiti sobre dos d'ells: els cotxes napolitans de passatgers. L'acció posava de manifest el poc respecte dels autors cap al patrimoni històric. Els costats

(planxa i vidres) quedaren tapats per una densa capa de pintura que, no cal dir-ho, no aportava cap valor artístic. Des de les hores quedava pendent la neteja i reparació de la malifeta sobre dos vehicles quasi centenaris.

Aquest projecte ha servit per avançar en aquest sentit. Ha permès la restauració d'un dels cotxes de passatgers afectat per un graffiti. Un cotxe construït l'any 1930. S'ha procedit a decapar fins a la planxa la totalitat del cotxe i aplicar una capa de pintura en la seva totalitat.

Aquesta activitat l'ha dirigida un mestre planxista juntament amb tres peons, treballadors amb discapacitat i un monitor. Els nins del CEIP Sant Miquel hi participaran puntualment en aquelles accions concretes que resultin adients.

b) Els nins i nines de Son Carrió, els grans aliats del museu

A causa de la pandèmia declarada a principis del 2020, l'escola Sant Miquel de Son Carrió hagué de crear grups classe més reduïts. Això implicava haver de disposar de més espais i més recursos. Per això la Fundació FERROCAIB acordà amb el centre la cessió d'un espai dins les seves instal·lacions. Així el Museu es convertí en una escola. Des del primer dia les locomotores i els vagons que els nins i nines veien cada dia despertaren una enorme curiositat i sobre tot un gran interès en col·laborar en la creació del Museu del Ferrocarril. A finals del curs escolar 2020-2021 els nins i nines de l'escola organitzaren activitats per donar a conèixer el museu. Es convertiren en guies per un dia amb l'objectiu de recaptar fons per fer possible aquesta quimera. Amb els doblers obtinguts s'adquirí divers material (antics fanals, etc.) que passarà a formar part de la col·lecció. La col·laboració continuarà al llarg del curs 2021-2022 amb el projecte Graffiti.

c) La inserció laboral, marca de la casa

La Fundació Ferrocaib al llarg dels anys ha organitzat tallers de restauració del material històric. Sempre i en tot cas ha contractat personal amb discapacitat per a potenciar la seva inserció laboral. Per això s'han establert una aliança permanent amb l'Associació Estel de Llevant per a col·laborar en el seu projecte de suport de persones amb discapacitat.

3. Edició del llibre "El Ferrocarril de Llevant. Cent anys de tren Manacor-Artà"

En el transcurs de la celebració del centenari de la línia Manacor-Artà. FERROCAIB, amb la col·laboració dels Ajuntaments de la comarca i CET-TERMINUS ha editat el llibre "El Ferrocarril de Llevant. Cent anys de tren Manacor-Artà", amb una tirada de 500 exemplars. Una publicació que recull la història del ferrocarril Manacor-Artà i la tasca de la Fundació en la preservació del patrimoni.

4. Edició de la revista digital “Museu del Tren

Amb la intenció de promocionar el Museu del Tren, durant aquest any s’ha iniciat l’edició digital d’aquesta publicació. S’han editat ja 3 números i recull articles sobre la història del ferrocarril, les activitats que es duen a terme a la fundació, articles sobre altres museus etc. Hem de destacar la bona acollida de la publicació. Es preveu la seva continuació al llarg dels anys i s’espera la col·laboració de totes aquelles persones que puguin aportar coneixement al món de la història del Ferrocarril. La línia editorial es centrarà en la promoció del Museu del Ferrocarril i la descoberta de la seva història. Posar en valor tot el que ha representat per l’Illa de Mallorca dins el context d’Europa.

5. Col·laboracions amb l’escola de Son Carrió. Jornada de portes obertes

Per segon any consecutiu s’ha col·laborat amb el CEIP Son Carrió. Recordem que l’escola utilitza les instal·lacions del Museu del Ferrocarril per desenvolupar alguna de les seves activitats. Per això la col·laboració és estreta. Amb l’escola de Son Carrió s’ha elaborat el projecte Grafitti (exposat més amunt). A més s’ha organitzat el dia de portes obertes per a pares, nins i familiars durant un dia del mes de maig. Durant aquesta jornada els nins es convertiren en guies del museu per un dia i prepararen nombroses activitats dins el museu (explicació dels vehicles, explicació de la història del ferrocarril, explicació de peces del museu, cinema ferroviari...). Es demanaren donatius als visitants i amb els doblers que es recaptaren s’adquirí un fanal de guardabarreres de la caseta de Sineu. S’estima que visitaren el museu prop de 150 persones, a pesar de les restriccions COVID.

6. Edició del llibre “Tranvia del Arenal. 100 años de historia”

Gracies al treball del patró Antoni Sanchis, s’ha editat el llibre “Tranvia del Arenal. 100 años de historia”. Un llibre autoeditat que recull la història d’aquest petit ferrocarril que l’any 2021 també complia 100 anys. Agraïm la tasca realitzada al patró Toni Sanchís.

7. Col·laboració amb la redacció del projecte museològic

Gràcies al finançament i interès de l’Ajuntament de Sant Llorenç, s’ha pogut redactar el projecte museològic per part de l’empresa STOA. Un document imprescindible per avançar en el projecte de Museu del Ferrocarril i fer que sigui possible. La Fundació ha participat intensament en aquesta tasca.

8. Recuperació del material històric dels tallers dels Ferrocarril de Mallorca ubicat a Son Bonet

Gràcies a les gestions realitzades per FERROCAIB, el Consell de Mallorca ha cedit el material dels antics tallers del ferrocarril de Mallorca dipositat a Son Bonet. Destaquen els dos ponts grues, la caldera de creosotar, entre d'altres objectes. El trasllat està a l'espera de determinar el lloc correcte per a la seva custòdia.

9. Gestions per a la realització del Museu del Ferrocarril de Mallorca

Durant 2021 s'han fet nombroses gestions amb institucions diverses per a la consecució de fons per a creació del Museu del Ferrocarril de Mallorca. Destaca, entre moltes d'altres, les realitzades amb l'Oficina Tècnica de Fons Europeus per a la vinculació del projecte de Museu als fons Next Generation. A data d'avui, encara no s'han obtinguts resultats satisfactoris.

Son Carrió, juny de 2022